

DOOR PROF. MR. W.A.K. RANK, ADVOCaat BIJ NAUTADUTILH TE AMSTERDAM
EN HOGLERAAR FINANCIËEL RECHT AAN DE UNIVERSITEIT LEIDEN

COLUMN

Omzetting van toonderaandelen: onwillige aandeelhouder verliest alle rechten

Op 13 februari 2019 is de Wet omzetting aandelen aan toonder in het Staatsblad verschenen. Doel van deze wet is het vergemakkelijken van de identificatie van aandeelhouders door het afschaffen van toonderaandelen. De vraag is of aandeelhouders die niet meewerken niet te hard worden aangepakt.

De nieuwe wet – die op 1 juli 2019 in werking treedt – voorziet in de afschaffing van individuele toonderaandelen, dit ten behoeve van de vaststelling van de identiteit van de houders van deze aandelen. Toonderaandelen kunnen onder de nieuwe wet alleen nog bestaan in de vorm van een verzamelbewijs en uitsluitend worden verhandeld via een effectenrekening bij een intermediair – een bank of beleggingsonderneming – in de zin van de Wet giraal effectenverkeer (Wge). Een verzamelbewijs is een document waarin alle aandelen van één soort zijn belichaamd. Het verzamelbewijs wordt gehouden door een intermediair in de zin van de Wge of door het centraal instituut als bedoeld in deze wet. Uitlevering door een intermediair of door het centraal instituut van aandelen aan toonder die in een verzamelbewijs zijn belichaamd is alleen in specifieke gevallen mogelijk.

Onder de nieuwe wet zullen bestaande individuele toonderaandelen moeten worden omgezet in aandelen aan toonder in de vorm van een verzamelbewijs of in aandelen op naam. Omzetting in aandelen aan toonder in de vorm van een verzamelbewijs geschiedt door de individuele toonderstukken overeenkomstig de Wge in bewaring te geven bij een intermediair of het centraal instituut. Een andere mogelijkheid is omzetting door de vennootschap in aandelen op naam via een statutenwijziging. Omdat verhandeling van toonderaandelen alleen nog op girale wijze kan geschieden is anonieme overdracht van toonderaandelen onder het nieuwe regime niet meer mogelijk. Identificatie van aandeelhouders vindt plaats via de effectenrekening. Bij aandelen op naam vindt identificatie van aandeelhouders plaats via het aandeelhoudersregister.

Individuele aandelen aan toonder die op 1 januari 2020

niet bij een intermediair of het centraal instituut in bewaring zijn gegeven en evenmin door de vennootschap via een statutenwijziging zijn omgezet in aandelen op naam, luiden vanaf die datum van rechtswege op naam. Totdat de aandeelhouders hun individuele toonderstukken bij de vennootschap hebben ingeleverd, kunnen zij de aan hun aandelen verbonden rechten niet uitoefenen. Individuele toonderaandelen die niet uiterlijk op 31 december 2020 in bewaring zijn gegeven overeenkomstig de Wge dan wel niet uiterlijk op deze datum bij de vennootschap zijn ingeleverd, worden om niet – dat wil zeggen zonder tegenprestatie – verkregen door de vennootschap, ongeacht of de statuten verkrijging van eigen aandelen toestaan. De vennootschap houdt de aandelen totdat de termijn is verlopen waarbinnen een aandeelhouder nog aanspraak kan maken op een vervangend aandeel op naam. Gedurende die termijn – die tot uiterlijk 1 januari 2026 duurt – mag de vennootschap de aandelen niet vervreemden of intrekken. Een aandeelhouder die zich binnen deze periode alsnog meldt bij de vennootschap met individuele toonderstukken heeft alsnog recht op vervangende aandelen op naam. Daarna komt dit recht te vervallen.

Het belangrijkste bezwaar tegen de wet is wat mij betreft gelegen in de rigoureuze maatregelen waarmee de wetgever aandeelhouders tot meewerken wil bewegen. Kon onder het voorontwerp de vennootschap door onwillige aandeelhouders worden verplicht om een bedrag ter waarde van niet ingeleverde toonderaandelen in de consignatiekas te storten en aldus worden gedwongen haar kapitaal te verlagen, onder de huidige wet treffen de maatregelen vooral de aandeelhouders. Als zij niet meewerken, verliezen zij uiteindelijk al hun rechten. De vraag is of dit niet disproportioneel is. «